

**Приватний вищий навчальний заклад
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»**

Факультет здоров'я, фізичної культури та спорту

Кафедра фізичної культури і спорту

Кафедра ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ

**Методичні рекомендації
щодо проходження Виробничої практики за профілем
майбутньої професії
для здобувачів спеціальності
017 Фізична культура і спорт
освітньої програми «Фізична культура і спорт»
першого (бакалаврського) рівня**

Рівне – 2024

Рецензенти:

Ліщук С. В. (директор Комунального закладу «Обласна спеціалізована дитячо-юнацька школа олімпійського резерву»).

Демчук А. О. (директор Комунального закладу «Рівненський регіональний центр фізичної культури і спорту осіб з інвалідністю «Інваспорт» Рівненської обласної ради).

Автори-упорядники:

к. фіз. вих., доц. Калитка С. В.,
к. фіз. вих., Борисова Ю.Ю.,
к. фіз. вих., доц. Романова В. І.,
к. фіз. вих., доц. Калитка С. В.,
к. фіз. вих., доц. Сотник Ж. Г.,
к. п. н., доц. Коваль В. В.,

Методичні рекомендації щодо проходження Виробничої практики за профілем майбутньої професії для здобувачів спеціальності 017 Фізична культура і спорт освітньої програми «Фізична культура і спорт» першого (бакалаврського) рівня/ авт.- упор. Борисова Ю.Ю., Калитка С. В., Романова В. І., Сотник Ж. Г., Коваль В. В., Ліпський В. В. 2024. 45 с.

Мета навчальної дисципліни

Освітня професійна програма «Фізична культура і спорт» спеціальності 017 Фізична культура і спорт першого (бакалаврського) рівня передбачає проходження виробничої практики за профілем майбутньої професії в дитячо-юнацьких спортивних школах, дитячо-юнацьких спортивних школах з інвалідністю, спортивних клубах, спортивних секціях, громадських організаціях; спортивно-оздоровчих клубах, клубах атлетичної гімнастики в якості тренера-викладача з обраного виду спорту. Здобувачі проходять практику на 4 курсі у 8 семестрі в якості тренера-викладача з обраного виду спорту. Під час проходження практики виконують організаційну, навчальну, виховну, профорієнтаційну роботу. Тривалість практики складає 10 тижнів. Після проходження виробничої практики за профілем майбутньої професії здобувачі складають звітну документацію. Підсумком проходження і практики є диференційований залік.

Мета освітнього компонента «Виробнича практика за професійним спрямуванням» полягає у набутті та закріпленні здобувачами практичних умінь та навичок організації та проведення тренувальних занять з обраного виду спорту в ДЮСШ, ДЮСШ з інвалідністю, спортивних клубах, федераціях, спортивних секціях, спортивно-оздоровчих та фітнес клубах, клубах атлетичної гімнастики, громадських організаціях зі спортсменами груп спортивного вдосконалення.

Основні **завдання** виробничої практики за професійним спрямуванням;

- поглибити та закріпити отримані студентами знання, формувати уміння їх практичного застосування при вирішенні конкретних завдань;
- формувати та розвивати вміння, навички та професійно значущі якості особистості;
- виховувати у здобувачів стійкий інтерес до професії тренера-викладача з виду спорту, потреби у самоосвіті, творчого підходу до самостійної тренерської діяльності;
- ознайомити студентів з передовим досвідом роботи видатних тренерів та навчити їх використовувати цей досвід у самостійній роботі;
- ознайомитися з особливостями організації і проведення спортивно-оздоровчої роботи для осіб з інвалідністю з обраного виду спорту.

Зміст виробничої практики за профілем майбутньої професії

I. Ознайомлення з об'єктом практики.

1. Ознайомлення з діяльністю спортивної організації – об'єктом практики.
2. Ознайомлення з організацією навчально-тренувального процесу, виховної роботи, структурою і змістом підготовки спортсменів.
3. Вивчення законодавчої та нормативної документації, що визначають напрями навчально-тренувальної роботи.

4. Знайомство з керівним складом спортивної організації, тренерсько-викладацьким складом, спортсменами та рівнем їхньої спортивної підготовленості.

5. Ознайомлення зі станом матеріально-технічного, методичного та наукового забезпечення навчально-тренувального процесу.

II. Організація навчально-тренувального процесу

1. Визначення контингенту спортсменів і навчально-тренувальних груп для проведення практики (у разі необхідності – проведення відбору в групи, комплектування навчальних груп і команд).

2. Ознайомлення з розкладом проведення занять. Складання розкладу для закріпленої групи спортсменів.

3. Підготовка місць для проведення занять, спортивного інвентарю, приладів, обладнання.

4. Визначення і розробка організаційних форм проведення занять та взаємодії з тренерами-викладачами.

III. Організаційна робота здобувача

1. Розробка індивідуального плану студента-практиканта з практики.

2. Участь у методичних заняттях, семінарах, вебінарах.

3. Участь у конференціях закладу освіти з практики.

4. Складання звітної документації за підсумками практики.

IV. Навчально-тренувальна робота

1. Визначення мети, завдань навчально- тренувального процесу і виховної роботи зі спортсменами.

2. Складання планів навчально-тренувального процесу на мезоцикл, макроцикл, конспектів навчально-тренувальних занять.

3. Проведення навчально-тренувальних занять.

4. Визначення навчально-тренувальних завдань, управління діяльністю, оперативний контроль за фізичним станом, облік навантаження спортсменів у процесі занять, підбиття підсумків навчально-тренувального процесу.

5. Облік виконаного тренувального обсягу та ефективності навчально-тренувального процесу.

V. Виховна робота

1. Визначення мети, завдань, форм і методів виховної роботи відповідно до контингенту групи спортсменів.

2. Проведення бесід, диспутів, обговорення спортивних статей і книг, зустрічі з видатними спортсменами, ветеранами спорту. Плани диспутів і організація культурного дозвілля.

VI. Проведення змагань та представництво на них

1. Складання регламентуючої документації для підготовки і проведення спортивних змагань, підготовки суддівських кадрів, присвоєння спортивних розрядів.

2. Участь в організації і проведенні спортивних змагань. Знайомство з функціями представника команди у роботі з суддівською колегією. Подача заявок, перезаявок, подача протесту. Підготовка звіту про проведення змагань чи участі у змаганнях.

3. Участь у проведенні спортивних змагань в якості члена суддівської колегії. Знайомство з функціями головного судді, керівника суддівської служби, судді, головного секретаря, секретаря.

VII. Адміністративно-господарська та фінансова діяльність

1. Вивчення фінансових документів спортивної організації – об'єкта практики.

2. Оформлення документації на проведення навчально-тренувальних зборів спортивних змагань, відряджень, інших спортивно-масових заходів.

3. Складання фінансових звітів про проведення спортивних-масових заходів та відряджень.

4. Участь у придбанні спортивної форми, інвентарю, обладнання, його списання.

5. Складання угоди на оренду спортивної бази.

VIII. Методична та науково-дослідна робота

1. Вивчення організаційно-методичних документів тренерської практики (державних, регіональних, авторських).

2. Аналіз науково-методичних джерел з питань організації, змісту та управління навчально-тренувальним процесом і тренерсько-викладацькою діяльністю.

3. Проведення індивідуальних та участь у групових дослідженнях за програмою практики.

4. Узагальнення та аналіз даних тестування в процесі навчально-тренувальних занять, участі спортсменів у змаганнях.

5. Формування індивідуальних і групових планів та моделей змагальної діяльності або окремих її елементів.

IX. Громадська діяльність

1. Участь у роботі тренерської (педагогічної ради) ради, федерації з виду спорту.

2. Читання лекцій на спортивну тематику, виконання завдань з шефської допомоги школам та іншим спортивним організаціям.

3. Випуск фотомонтажів, листівок, стендів, інших агітаційних посібників на об'єкті практики.

4. Ознайомлення з документацією об'єкта практики із підготовки громадських інструкторів та суддів з видів спорту.

Зміст діяльності здобувачів практикантів і форми звітності про практику:

1. Скласти індивідуальний план роботи.

2. Скласти річний план навчально-тренувального процесу (макроцикл).

3. Скласти план навчально-тренувального процесу на період практики (мезоцикл).
4. Вести журнал обліку роботи навчально-тренувальної групи.
5. Скласти календарний план на рік спортивно-масових заходів одного з відділів ДЮСШ (об'єкта практики).
6. Положення (регламент) про проведення змагань з виду спорту.
7. Взяти участь у проведенні змагань.
8. Скласти кошторис витрат на проведення навчально-тренувального збору чи спортивних змагань.
9. Скласти три плани-конспекти навчально-тренувальних занять.
10. Провести 12 навчально-тренувальних занять з виду спорту.
11. Скласти звіт про проходження тренерської практики.

За час проходження виробничої практики за профілем майбутньої професії здобувачі зобов'язані виконати всі розділи програми у відповідності зі своїм індивідуальним планом. Розрахунок годин на окремі навчальні завдання коректується з врахуванням особистого досвіду здобувача, набутих ним навичок, умінь та знань.

У навчально-тренувальному процесі з прикріпленими групами здобувачі орієнтуються на плани роботи тренерів-викладачів за місцем проходження практики.

Водночас кожний практикант має проявити особисту ініціативу і творчість, уникати шаблону і формалізму в змісті, організації і методиці проведення навчально-тренувальних занять та інших фізкультурно-спортивних заходів, що проводяться в поза навчальний час.

З цією метою практиканту рекомендується

- урізноманітнювати зміст занять;
- застосовувати різноманітні методи організації занять і методи навчання, ширше використовувати змагальний, груповий, індивідуальний та інші методи проведення навчально-тренувальних занять;
- проводити заняття різних типів і форм;
- взяти участь в пропагандистській роботі зі дітьми, тренерсько-викладацьким складом, в оформленні інформаційно-освітніх стендів тощо;
- впроваджувати передові наукові та науково-інформаційні технології в навчально-тренувальний процес.

Методи навчання

У процесі проходження виробничої практики за профілем майбутньої професії застосовуються наступні методи навчання: словесні, наочні, практичні.

За характером пізнавальної діяльності застосовувалися методи навчання: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, частково-пошуковий, дослідницький, проблемного викладу.

За системним підходом до навчального процесу під час проходження практики використовувалися наступні прийоми і методи навчання: організація і проведення навчально-тренувального процесу; стимулювання і мотивація здобувачів; контроль і самоконтроль в навчанні; інтегровані методи.

Під час практики широке застосування мають інтерактивні методи, що спрямовані на словесну і практичну взаємодію між вихованцям ДЮСШ, спортсменами, тренерами викладачами та керівниками практики з метою активізувати мислення й комунікативні здібності здобувачів. Важливі складові інтерактивного навчання: відповіді на запитання та обговорення думок здобувачів; аналіз ведення документації, навчально-тренувального процесу і відвідування, організація та суддівство змагань; дискусії, обговорення; відпрацювання навичок, вміння працювати в команді.

Активні методи навчання включають методичні прийоми навчання: моделювання професійної діяльності для оцінювання рівня підготовки, умов і особливостей майбутньої роботи; навчання інших, що передбачає оцінку рівня засвоєння знань, вмінь та навичок; розробка конспектів, спортивно-оздоровчих та виховних заходів.

Інноваційні методи навчання у поєднанні з інтерактивними та комп'ютерними технологіями, які спрямовані на вивчення сучасного досвіду, підходу до організації та здійснення навчально-тренувального процесу, пошук підходів до роботи з вихованцями, спортсменами та підвищення мотивації до занять фізичною культурою і спортом; налагодження співпраці між здобувачами та учасниками практики.

«Виробнича практика за професійним спрямуванням» здійснюється:

- за допомогою компетентнісного методу навчання, яке спрямоване на розвиток навичок, умінь та якостей, що знадобляться у майбутній професії і продовження засвоєння матеріалу, передбаченого освітньо-професійною програмою;
- інтегрованих методів навчання, які включають принципи, форми проведення спортивних тренувань;
- проектно-дослідницький метод, спрямований на розвиток пошукових, аналітичних якостей здобувачів, навичок командної роботи;
- нові роботи з інформацією: відеоогляд, сторітелінг, скрайбінг;
- _ застосування інформаційно-комунікаційних технологій: робота з додатками, комп'ютерними програмами, інтерактивними ресурсами.

Застосування наочних методів, які спрямовані на візуальному сприйнятті інформації: документація установи; спостереження за навчально-тренувальним процесом, спортивними змаганнями; карти, схеми, графіки, таблиці, діаграми; відеоматеріали.

Застосування практичних методів, прийомів і форм навчання при виконанні практичних завдань, які передбачені під час проходження «Виробничої практики за профілем майбутньої професії».

«Виробничої практики за профілем майбутньої професії» передбачає використання дистанційних методів навчання: відео конференції на платформі Google Meet (настановча, проміжна конференції); віддалене та групове консультування здобувачів через чати та e-mail-надсилання; відеозаписи.

Методи і форми контролю

Відповідальність за загальну організацію практики та контроль за її проведенням покладається на керівника тренерської практики університету.

Викладач-керівник практики приймає і оцінює звіти студентів про проходження практики. На підставі цього він виставляє оцінки.

Керівник практики при оцінюванні студентів враховує рівень професійних компетенцій за такими критеріями: ефективність методів й прийомів, які використовував студент для досягнення мети та розв'язання завдань практики; характер ускладнень, що виникали в процесі проходження практики та способами їх вирішення; відгуки про роботу практиканта; самоаналіз якості виконання завдань практики; вміння приймати нестандартні, самостійні рішення.

Контроль виконання студентами завдань практики здійснюється відповідальними за практику від університету та бази шляхом збору оперативної, поточної та підсумкової інформації.

Оперативний контроль проводиться в процесі практики відповідальними за практику від університету та бази, які контролюють виконання конкретного завдання, дотримання студентом плану практики, навчальної дисципліни, дотримання правил безпеки. Його результати фіксуються відповідальними у робочих зошитах з наступним доведенням рекомендацій до практиканта. Мета оперативного контролю – оперативне реагування відповідальних на можливі відхилення практиканта від програми та допомога у своєчасному виправленні помилок.

Поточний контроль – проводиться наприкінці виконання певного розділу програми практики, виду роботи: проведення спортивного змагання, етапу наукового дослідження тощо. Мета поточного контролю – допомогти практикантам оволодіти професійними навичками роботи. Його результати також фіксуються відповідальними за практику у робочих зошитах з доведенням рекомендацій та оцінки до практиканта і наступним наступним врахуванням цієї оцінки під час підсумкового контролю.

Підсумковий контроль проводиться по завершенню практики з метою визначення ступеню виконання програми у формі диференційованого заліку.

Перелік документів для захисту «Виробничої практики за профілем майбутньої професії»

1. Індивідуальний план роботи.
2. Річний план тренувального процесу (макроцикл).
3. План тренувального процесу на період практики (мезоцикл).
4. Журнал обліку роботи навчально-тренувальної групи.
5. Календарний план на рік спортивно-масових заходів одного з відділів ДЮСШ (об'єкта практики).
6. Положення (регламент) про проведення змагань з виду спорту.
7. Кошторис витрат на проведення навчально-тренувального збору чи спортивних змагань.
8. Плани-конспекти навчально-тренувальних занять.
9. Презентація особливостей організації і проведення спортивно-оздоровчої роботи для осіб з інвалідністю з обраного виду спорту.

Підсумкова оцінка визначається наступним чином:

Види діяльності	Зміст діяльності	Бали	Сума балів
Складання документації	Журнал обліку роботи навчально-тренувальної групи	2	27
	Індивідуальний план роботи	2	
	Річний план навчально-тренувального процесу (макроцикл)	2	
	План навчально-тренувального процесу на період практики (мезоцикл)	2	
	Календарний план на рік спортивно-масових заходів одного з видів ДЮСШ	2	
	Кошторис витрат на проведення навчально-тренувального збору чи спортивних змагань	2	
	Три плани-конспекти навчально-тренувальних занять (<i>один для осіб з інвалідністю</i>)	15	
Практична діяльність	Участь в організації і проведенні спортивних змагань	10	40
	Проведення 12 навчально-тренувальних занять з виду спорту (<i>оцінює тренер-викладач і зазначає у звіті здобувача</i>)	20	
	Проведення тестувань щодо визначення функціонального стану організму та рівнів фізичної, техніко-тактичної підготовленості вихованців	10	
Наукова діяльність	Проведення науково-дослідної роботи за темою курсової роботи	20	30
	Презентація особливостей організації і проведення спортивно-оздоровчої роботи для осіб з інвалідністю з обраного виду спорту	10	
Захист практики	Доповідь, презентація	6	10
	Характеристика на здобувача з оцінкою, завірена печаткою закладу	4	
Загальна сума балів		100	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка ECTS	Критерії оцінювання	Оцінка за 100-бальною шкалою	За національною шкалою
A	Студент-практикант на високому рівні виявив здатність до проведення навчально-тренувальних занять, спортивних змагань, наукових досліджень за темою курсової роботи; уміння розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми, що характеризується комплексністю та невизначеністю умов, генерувати нові ідеї, виявляти ініціативу і підприємливість в організації навчально-тренувального процесу. На високому рівні проявив професійно значимі якості: дисциплінованість, організованість, відповідальність, доброзичливість, продемонстрував високий рівень програмних результатів навчання. Якісно та вчасно оформив звітну документацію, підготував презентацію, фотозвіт.	90 – 100	відмінно
B	Студент-практикант на достатньому рівні виявив здатність до проведення навчально-тренувальних занять, спортивних змагань, наукових досліджень за темою курсової роботи; уміння розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми, що характеризується комплексністю та невизначеністю умов, генерувати нові ідеї, виявляти ініціативу і підприємливість в організації навчально-тренувального процесу. На достатньому рівні проявив професійно значимі якості: дисциплінованість, організованість, відповідальність, доброзичливість, продемонстрував належний рівень програмних результатів навчання. Якісно та вчасно оформив звітну документацію, підготував презентацію, фотозвіт.	82 – 89	добре
C	Студент-практикант на достатньому рівні виявив здатність до проведення навчально-тренувальних занять, спортивних змагань, наукових досліджень за темою курсової роботи; уміння розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми, що характеризується комплексністю та невизначеністю умов. На належному рівні підготував звітну документацію.	75 – 81	
D	Студент-практикант на середньому рівні проявив здатність до проведення навчально-тренувальних занять, спортивних змагань, наукових досліджень за темою курсової роботи; уміння розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми, що характеризується комплексністю та невизначеністю умов. На низькому рівні проявив професійно значимі якості: дисциплінованість, організованість, відповідальність, доброзичливість, продемонстрував недостатній рівень програмних результатів навчання. На задовільному рівні підготував звітну документацію.	69 – 74	задовільно
E	Студент-практикант частково виконав програму практики; продемонстрував доволі низький рівень програмних результатів навчання; низьку якість виконання завдань та певних видів роботи під час проходження практики; низьку якість оформлення звітної документації	60-68	
FX	Студент-практикант не виконав програми практики;	35-59	незадовільно

	продемонстрував низький рівень програмних результатів навчання; низьку якість виконання завдань та всіх видів роботи під час проходження практики; низьку якість та несвоечасність здачі звітної документації.		
F	Студент-практикант опанував незначну частину програми практики, не впорався з виконанням індивідуальних завдань. Не має можливості повторного проходження практики.	1-34	

Здобувачу, який не виконав програму практики з поважних причин, може бути надано право проходження практики повторно. Здобувач, який отримав негативну оцінку комісії за практику, відраховується з університету.

Рекомендована література

Базова

1. Воловик Н. І., Березовський В. А. Тренерська практика: методичний посібник для студентів факультетів фізичного виховання та спорту вищих педагогічних навчальних закладів. К.: Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова, 2017. 42 с.
2. Гаценко В. П., Слаутіна Н. В Тренерська практика в вищому навчальному закладі. Черкаси. 2010. 44 с.
3. Кисельов В. О., Бермудес Д. В. Робочий зошит студента-практиканта з виробничої практики (тренерської). Методичні рекомендації для студентів спеціальності 017 Фізична культура і спорт. Суми. 2022. 36 с.
4. Костюкевич В. М. Теорія і методика тренування спортсменів високої кваліфікації: Навчальний посібник. Вінниця: «Планер». 2007. 273 с.
5. Лапицький В. О., Гончаренко В. І., Чхайло М. Б. Навчально-методичний посібник з тренерської практики. Суми. 2015. 124 с.
6. Методичні рекомендації щодо практичної підготовки здобувачів першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти за освітньо-професійними програмами спеціальності 017 «Фізична культура і спорт». Харків: ХДАФК, 2020. 152 с.
7. Програми для ДЮСШ з видів спорту.
<http://dsmsu.gov.ua/index/ua/category/>.
8. Сорока В.А., Сорока О.І. Відбір і орієнтація на різних етапах багаторічної підготовки. Чинники, що обумовлюють успішність спортивного удосконалення: методичні рекомендації. Дніпро : ПДАФКіС. 2017. 27с.
9. Сорока В.А., Сорока О.І. Управління, контроль, моделювання та прогнозування підготовки спортсменів в спортивній гімнастиці: методичні рекомендації. Дніпро : ПДАФКіС, 2017. 40с.
10. Сотник Ж. Г., Романова В. І. Опанування студентами сучасними методами і формами організації роботи тренера-викладача під час проходження виробничої практики. Психолого-педагогічні основи гуманізації навчально-виховного процесу в школі та ВНЗ: збірник наукових праць. № 2 (18). Рівне 2022.

Додаткова

1. Закон України «Про фізичну культуру і спорт». К., 1994. 22 с.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/>.
2. Концепція Загальнодержавної програми «Здоров'я 2020: український вимір» на 2012–2020 роки.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/>.
3. Мулик В.В., Камаєв О.І. Теорія системності і системний підхід в професійній діяльності тренера: навчально-методичний посібник. Харків: ХДАФК, 2017. 88 с.
4. Наказ Міністерства молоді та спорту України від 10.06.2014 №1851 «Про Порядок забезпечення закладів фізичної культури і спорту спортивним обладнанням, спортивним інвентарем та встановлення строків їх використання»
5. Наказ Міністерства молоді та спорту України від 17.01.2015 №67 «Про організацію навчально-тренувальної роботи дитячо-юнацьких спортивних шкіл»
6. Наказ Міністерства молоді та спорту України від 30.07.2013 №37 «Про затвердження Типових штатних нормативів дитячо-юнацьких спортивних шкіл»
7. Наказ Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту від 13.05.2009 №1591 «Про затвердження переліку документів, які повинна мати дитячо-юнацька спортивна школа»
8. Наказ Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту від 18.05.2009 №1624 «Про організацію навчально-тренувальної роботи дитячо-юнацьких спортивних шкіл»
9. Наказ Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту від 30.07.2009 №2693 «Про затвердження Положення про надання категорій дитячо-юнацьким спортивним школам»
10. Наказ Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту від 05.06.2006 №1861 «Про затвердження форм звітності №5-ФК, №5-ФК (зведена) про діяльність дитячо-юнацьких спортивних шкіл, спеціалізованих дитячо-юнацьких шкіл олімпійського резерву та Інструкцій щодо їх заповнення»
11. Наказ Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту від 26.08.2009 №3025 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо визначення рівня виконання вимог, яким повинна відповідати дитячо-юнацька спортивна школа для одержання відповідної категорії
12. Наказ Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту та Міністерства освіти і науки України від 19.06.2009 №2128/540 «Про затвердження форми свідоцтва про закінчення дитячо-юнацької спортивної школи та особистої картки спортсмена»
13. Положення про ДЮСШ. <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/>;
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/sho>
14. Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти у ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана

Дем'янчука». Рівне. URL: <https://www.megu.edu.ua/>

15. Постанова Кабінету Міністрів України від 05.11.2008 №993 «Про затвердження Положення про дитячо-юнацьку спортивну школу»
16. Постанова Кабінету Міністрів України від 30.03.2016 №248 «Про внесення змін до Положення про дитячо-юнацьку спортивну школу»
17. Романова В. І., Сотник Ж. Г., Ліпський В. В. Методичні рекомендації щодо проходження ознайомчої практики для здобувачів спеціальності 017 Фізична культура і спорт освітньої програми «Фізична культура і спорт» першого (бакалаврського) рівня. 2024. 42 с.
18. Савчук С. І. Силабус нормативного освітнього компонента «Організаційна практика» підготовки бакалавра, галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 017 Фізична культура і спорт, за освітньо-професійною програмою Фізична культура і спорт. Луцьк. 2023. 15 с.
19. Товт В. А., Мелега К.П., Бондарчук Н.Я., Дуло О.А., Гузак О.Ю., Щерба М.Ю. Наскрізна навчальна програма практик студентів факультету фізичного виховання і спорту. Ужгород. 2011. 44с.
20. Чернявская О. А., Кошеєв О. С., Горбенко В. П., Секрета Н. І., Лукіна О. В., Новак Т. Я. Організація і методика проведення організаційно-тренерської практики. Дніпропетровськ: Вид-во «Стандарт-сервіс». 2012. 63 с.
21. Шутка Г. І., Артюх В. М., Сопіла Ю. М, Стахів М. М. Методичні рекомендації щодо проходження тренерської практики для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Бакалавр» спеціальності 017 «Фізична культура і спорт». Львів. 2021. 16 с.